

Guía Docente

Datos Identificativos					2024/25
Asignatura (*)	Estrutura e cambio social de Galicia		Código	615G01412	
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5	
Idioma	Galego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinación	Calo Garcia, Estefania	Correo electrónico	estefania.calo@udc.es		
Profesorado	Calo Garcia, Estefania	Correo electrónico	estefania.calo@udc.es		
Web	www.sociologia.udc.gal				
Descrición xeral	O estudiantado de 4º curso, ao longo do grado, ten aprendido conceptos e teorías que constitúen a base do coñecemento sobre a Estrutura e o Cambio Social. O obxectivo principal desta materia é aprender a utilizar este coñecemento previo para reflexionar sobre diferentes realidades da sociedade galega. O alumnado debe poder analizar en profundidade e desde un punto de vista crítico o material presentado (textos, videos, charlas, etc) cunha terminoloxía apropiada e nun marco axeitado á realidade sociolóxica de Galicia.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
--------	-------------------------------------

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	A	B	C
Coñecer a estrutura e o cambio social de Galicia	A1 A2 A3 A4 A6 A8 A9 A14 A19 A34 A35	B1 B3 B5 B7 B13 B17 B18 B26 B27	C1 C4 C6 C7
Desenvolver unha metodoloxía de traballo que permita reflexionar sobre a realidade social galega dende un punto de vista crítico cunha terminoloxía apropiada e utilizando diferentes tipos de fontes de información	A15 A17	B1 B3 B5 B6 B13 B17 B18 B21 B27	C1 C4 C6 C7

Expoñer ante un público crítico ideas complexas apoiándose en ferramentas tecnolóxicas axeitadas	A8	B1	C1
	A9	B3	C6
	A14	B5	C7
	A15	B6	
	A17	B13	
	A19	B17	
		B18	
	B21		

Contidos	
Temas	Subtemas
Bloque 1. Cuestións teóricas	1. Introducción: variables da estrutura social e o cambio social 2. Familia 3. Traballo e economía 4. Política 5. Educación 6. Lingua 7. Identidade e cultura - Tópicos e mitos 8. Territorio e poboación - Migración 9. Outros NOTA: a temática dos diferentes seminarios pode verse modificada para adaptarse ás charlas organizadas en cada curso.
Bloque 2. Cuestións prácticas	1. Entrega semanal das reflexións individuais de cada seminario 2. Preparación dun seminario por parte do alumnado que terá que ser presentado de forma oral nas últimas sesións do cuatrimestre

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Seminario	A2 A1 A3 A6 A8 A17 A34 A35 B3 B5 B6 B7 B13 B18 C1 C4 C6 C7	50	25	75
Presentación oral	A1 A4 A8 A9 A14 A15 A17 A19 A34 A35 B27 B26 B21 B18 B17 B13 B6 B5 B3 B1 C1 C6 C7	25	10	35
Atención personalizada		2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Cada seminario versará sobre un tema teórico no que: a) a profesora realizará unha explicación do material xeral (lecturas, videos, documentais) ou b) haberá charlas de persoas expertas nalgún tema. Cada semana haberá a entrega individual dunha reflexión sobre cada seminario a través do Campus Virtual.
Presentación oral	Preparación individual dun seminario sobre unha realidade social galega. O tema será de libre elección e o/a estudante terá que presentalo e explicalo ao resto da clase. Terase en conta a diversidade do material utilizado, a claridade da explicación, a profundidade e a orixinalidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación oral Seminario	<p>Esta metodoloxía require do asesoramento particular da profesora para resolver as dúbidas que poidan xurdir nas distintas fases do proceso de traballo.</p> <p>Moitas das dúbidas serán atendidas en clase durante o debate posterior a cada seminario.</p> <p>HORARIO DE TITORÍAS: aparecerá na web a principio de curso. En calquera caso debe ser sempre establecida mediante cita previa falando coa profesora ou vía correo electrónico á dirección estefania.calo@udc.es</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Presentación oral	A1 A4 A8 A9 A14 A15 A17 A19 A34 A35 B27 B26 B21 B18 B17 B13 B6 B5 B3 B1 C1 C6 C7	Preparación individual dun seminario sobre unha realidade social galega. O tema será de libre elección e o/a estudante terá que presentalo e explicalo ao resto da clase. Terase en conta a diversidade do material utilizado, o apoio de datos, o emprego axeitado de materiais audiovisuais, a calidade da exposición do fío argumental, a claridade da explicación, a profundidade e a orixinalidade. Estas presentacións realizaránse nas últimas sesións do cuatrimestre.	20
Seminario	A2 A1 A3 A6 A8 A17 A34 A35 B3 B5 B6 B7 B13 B18 C1 C4 C6 C7	A participación no seminario aportando ideas, suxerindo, plantexando, criticando ou debatindo e entrega das reflexións sobre cada seminario a través do Campus Virtual.	80

Observacións avaliación

Hai que superar todas as partes para superar a asignatura.

ACTIVIDADE VOLUNTARIA. Existe a posibilidade de participar no proxecto colaborativo de RRSS en X:

daráse ata 1 punto extra. Esta actividade será explicada con maior detalle na

aula. <https://x.com/estruturalmente>

A planificación exposta nesta guía docente supón a aplicación dun SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA. No

caso de NON supera a materia por

este sistema ou se ten recoñecemento de adicación a tempo parcial e dispensa

académica de exención de asistencia, a avaliación será a seguinte:

NA PRIMEIRA OPORTUNIDADE:

.

Traballo de investigación: 50% da nota. Hai

que acordar polo menos unha titoría ao principio do 1º cuatrimestre para a

explicación en detalle deste traballo e informar do tema escollido. Recoméndase

ter algunha titoría máis para o seguimento do traballo. As normas concretas

deste traballo estarán accesibles no Campus virtual dende inicios de curso.

.

Reflexión do material xeral de cada seminario

accesible no Campus Virtual: 50% da nota. Será preciso entregar un comentario

do material obrigatorio de cada seminario. Este material aparece como XERAL no

documento de organización da asignatura que estará dispoñible no Campus Virtual

en cada seminario. As normas concretas deste traballo estarán accesibles no

Campus virtual dende inicios de curso.

.

Hai que aprobar ambas partes.

NA SEGUNDA OPORTUNIDADE os requisitos son os mesmos que na

primera.

Gardarase a nota das diferentes partes en cada oportunidade.

OUTRAS CONSIDERACIÓNS:

A realización frauduleta das

probas ou actividades de avaliación implicará directamente a calificación de

suspenso ?0? nas materia na avaliación correspondente, invalidando así calquera

calificación obtidas en todas as actividades de avaliación.

Bibliografía básica

Alonso Montero, X. (2008). Encuesta mundial sobre la lengua y la cultura gallegas. Alvarellos Editora. Santiago de Compostela. Álvarez Sousa, Antón (Coord) (2000). Realidade social galega. Ir Indo Edicións. Vigo. Atlas Socioeconómico de Galicia Caixanova (Anual) Sondaxe. A Coruña. Barreiro Rivas, X. L. (200). A Galicia do 2020, en ?Galicia 2020?. Ir Indo Edicións. Vigo. C.I.S. (Centro de Investigaciones Sociológicas) (1994). Identidades, actitudes y estereotipos en la España de las Autonomías. Estudio nº 2.123. Madrid. Consello Económico e Social de Galicia (Anual). Memoria sobre a situación económica e social de Galicia. Xunta de Galicia. De Gabriel, N (2013). El proceso de alfabetización en Galicia: un intento de explicación y comprensión. Historia de la educación, 32, 289-313. Dubert García, Isidro (2016). Historia das historias de Galicia. Vigo: Xerais. Farías, R. (2017). Fuentes para la Historia de la ?quinta provincia?: el Archivo de la Federación de Asociaciones Gallegas de la República Argentina. Madrygal, 20, 87:99. Fernández de Rota, J. A. (1984). Antropología de un viejo paisaje gallego. C.I.S. Siglo XXI Editores. Madrid. Fernández de Rota, J. A. (1987). Gallegos ante un espejo: Imaginación Antropológica en la Historia. A Coruña: Edicións do Castro. Ferrás Sexto, C. (2000). De la aldea al suburbio. Cambios demográficos y territoriales en Galicia, 1990-.... Revista Galega de Economía, 20, 1-19. Freixanes, V. (Coord.) (2002). Galicia. Unha luz no Atlántico. Vigo: Edicións Xerais. García Docampo, M. (2000): El concepto y la medida de las desigualdades sociales. A Coruña: Servicio de Publicación da Universidade da Coruña. Golías Pérez, M. (2016). ?Inmigración e crise en Galicia? en M. Recalde Fernández e C. Silva Domínguez, Ser inmigrante en tempos de crise. Unha ollada multidisciplinar. Universidade de Santiago de Compostela, 15:45. Gondar Portasany, M. (2000). Entre o si e o non: retrato antropológico de nós, en ?Galicia. Unha Luz no Atlántico?, Edicións Xerais. Vigo. Hernández de Frutos, T. (1997): Para comprender las estructuras sociales; Pamplona: Verbo Divino. I.G.E. (Instituto Galego de Estatística) (Anual). Galicia en cifras. Xunta de Galicia. Kerbo, H. R. (1998). Estratificación social y desigualdad. El conflicto de clases en perspectivas histórica y comparada. Madrid: McGraw-Hill. Lamas, S. (2004). Galicia borrosa. Sada (A Coruña): Edicións do Castro. Lisón Tolosana, C. (1974). Perfiles simbólico-morales de la cultura gallega. Madrid: Akal. Maiz, R. (1996). Nación de Breogán: oportunidades políticas y estrategias enmarcadoras en el movimiento nacionalista gallego (1886-1996). Revista de Estudios Políticos, 92, 33-75. Martínez, R. (1999). Estructura social y estratificación. Reflexiones sobre las desigualdades sociales; Madrid: Miño y Dávila editores. Muñiz de las Cuevas, R. (1996). O pobo oculto. Pobreza e acción social en Galicia, Vigo, Edicións A Nosa Terra. Murado, Miguel-Anxo (2008). Otra idea de Galicia. Barcelona: Random House Mondadori. Otero Pedrayo, R. (1982). Ensaio Histórico sobre a Cultura Galega. Vigo: Editorial Galaxia. Precado Ledo, A. (1988). Geografía humana de Galicia. Vilassar de Mar (Barcelona): Oikos-Tau. Pensado, J. L. (1992). Galicia en su lengua y sus gentes. Biblioteca Gallega. A Coruña. Ramallo, F. (2012). El gallego en la familia: entre la producción y la reproducción. Caplletra, 53, 167-191. Recalde Fernández, M. e Silva Domínguez, C. (2016). Ser inmigrante en tempos de crise. Unha ollada multidisciplinar. Universidade de Santiago de Compostela. Sánchez, M. C. (2013). Estudio da ocupación no mercado de traballo en Galicia. Revista Galega de Economía, 22(2), 31-56. Sangrador, J. L. (1994). Identidades, actitudes y estereotipos en la España de las autonomías. Madrid: CIS. Serrano Cambón, F. L. (2006). Cronología inédita de Galicia. En: <http://perso.wanadoo.es/cambon/>. Tarrío Fernández, J. A. (1989). Cultura, educación e tradicións populares en Galicia. Edicións do Castro. Sada (A Coruña). Tezanos, J. F. (1988): ?La estratificación social: Desigualdad y jerarquización? en S. del Campo, Tratado de Sociología, Madrid, Taurus (1992), pp. 287-318. Tezanos, J. F. (1988): ?Principales teorías sobre estratificación social?, en S. del Campo, Tratado de Sociología, Madrid: Taurus, pp. 319-365. Vázquez Fernández, X. G. (2003). Galicia: Nunca Máis (cada 500 años). Barcelona: AEDEMO. Vázquez Fernández, Xosé Gabriel (2011). Perfil y Tipologías Sociales de Galicia. Madrid: Editorial Académica Española. Veira Veira, J. L. (dir.) (2007). Las actitudes y los valores sociales en Galicia. Madrid: CIS. Veira Veira, J. L. (coord) (2010). La evolución de los valores sociales en Galicia. A Coruña: Netbiblo. Villares, R. (2000). Historia, con algo de prospectiva. Vigo: Ir Indo Edicións. Villares, R. (2002). Sobre a identidade histórica de Galicia, en: "Galicia. Unha Luz no Atlántico?". Edicións Xerais. Vigo.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía social e cultural/615G01102
Métodos e técnicas de Investigación social/615G01105
Teoría e historia da poboación/615G01107
Hª política e social contemporánea/615G01109
Estrutura e cambio social/615G01208
Socioloxía do traballo/615G01209
Análise demográfica/615G01301
Metodoloxía da investigación por enquisas/615G01303
Socioloxía urbana e ordeamento do territorio/615G01306
Metodoloxía da investigación etnográfica/615G01403

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia das ideas e formas políticas/615G01402
Metodoloxía da investigación etnográfica/615G01403
Metodoloxía, técnica e estratexias para o deseño e elaboración de proxectos e traballos de investigación/615G01406
Fontes de datos secundarios para o estudo da sociedade/615G01408
Socioloxía da cultura e proxectos socioculturales/615G01418

Materias que continúan o temario

Observacións

O obxecto de estudo específico da materia de Estrutura e cambio social de Galicia asúmese que foi traballado noutras materias, por eso non se insistirá tanto en que o/a estudante adquira unha serie de contidos concretos (todos os subtemas que compoñen o temario) como en que sexa quen de desenvolver criticamente unha resposta a unha pregunta concreta, que participe activa e colaborativamente na posta en común dos traballos e que obteña unha idea cabal da sociedade complexa na que vive, da súa estrutura e do cambio ocorrido nela.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías